

Algemene verantwoording MAEX Social Handprint

Dit document biedt een uitleg van de MAEX Social Handprint. Daarbij wordt er ingegaan op wat de Social Handprint is, hoe deze tot stand is gekomen, en hoe de Handprint functioneert. Daarnaast wordt er een overzicht geboden van de methodologie en principes die MAEX hanteert voor het berekenen van de financiële waarde van maatschappelijke impact.

Wat is de Social Handprint?

De Social Handprint is een instrument van MAEX waarmee de maatschappelijke impact van initiatieven en sociale ondernemingen op een visuele manier inzichtelijk wordt gemaakt. De Social Handprint is gebaseerd op de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Met behulp van de Social Handprint kan men in één oogopslag zien aan welke SDG's een initiatief of sociale onderneming bijdraagt. Daarnaast laat de Social Handprint per SDG zien met welke activiteiten en in welke mate een initiatief of sociale onderneming bijdraagt aan de desbetreffende SDG's.

Een belangrijk element van de Social Handprint is de mogelijkheid om maatschappelijke impact zowel in absolute waarden (bijvoorbeeld het aantal uur sportles per jaar) als in financiële waarden weer te geven. In het laatste geval berekent de Social Handprint op basis van een groot aantal bronnen wat de absolute waarden en de bijbehorende maatschappelijke effecten waard zijn in euro's. De getoonde waarde is een indicatie.

Waarom ontwikkelt MAEX dit?

Maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen leveren op verschillende manieren een belangrijke bijdrage aan onze maatschappij. Zo helpen ze bijvoorbeeld bij het versterken van de sociale cohesie, het re-integreren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of het opwekken van duurzame energie. Tegelijkertijd hebben we nog te weinig zicht op wat al deze initiatieven en sociale ondernemingen precies doen en hoe groot hun impact ongeveer is. MAEX probeert hier al sinds haar oprichting verandering in te brengen door initiatieven en sociale ondernemingen een MAEX-profiel aan te bieden. Naast de kwalitatieve informatie die via het profiel aangeboden wordt, wordt met de Social Handprint nu ook kwantitatieve informatie aangeboden over de maatschappelijke impact. Zo ontstaat er een beter beeld van de gemaakte maatschappelijke impact.

Het visualiseren van de maatschappelijke impact is natuurlijk mooi, maar niet een doel op zichzelf. Met de Social Handprint willen we verschillende doelen bereiken. Voor initiatieven en sociale ondernemingen zelf willen we het mogelijk maken om hun Social Handprint te kunnen gebruiken als basis voor een subsidie- of financieringsaanvraag. Dit bespaart zowel initiatieven, ondernemingen als fondsen bureaucratie en moeite.

De informatie die de Social Handprint biedt is echter voor een veel groter publiek interessant. Zo kunnen (lokale) overheden en vermogensfondsen bijvoorbeeld identificeren welke initiatieven een bijdrage leveren aan hun beleidsdoelen en hen eventueel steunen met materieel of financiering om tot een effectievere realisatie van hun beleidsdoelen te komen.

Ook voor de private sector is de informatie interessant. Bedrijven willen steeds vaker vanuit hun MVO-beleid investeren in of inkopen bij initiatieven en sociale ondernemingen of zijn vanuit een social return verplichting geïnteresseerd in deze initiatieven. Met behulp van de informatie uit de Social Handprint kunnen deze bedrijven makkelijker tot een goede keuze komen die past bij de doelen die ze voor ogen hebben.

Op deze manier faciliteert MAEX met behulp van de Social Handprint deze actoren en stelt ze in staat om samen nog meer maatschappelijke impact te maken.

Methodologie (hoe het proces van invullen leidt tot visualisatie)

De Social Handprint komt voor elk initiatief en sociale onderneming tot stand nadat zij een uitgebreide vragenlijst hebben ingevuld. Deze vragenlijst bevat vragen over (bijna) alle activiteiten waar een initiatief of sociale onderneming zich mee bezig houdt en hoe intensief ze met deze activiteiten bezig zijn, wat het bereik is, of wat het resultaat is. Denk daarbij aan vragen als:

- “Hoeveel KWh aan duurzame energie heeft uw organisatie in 2018 opgewekt?”;
- “Hoeveel mensen heeft uw organisatie in 2018 bereikt met voorlichting over alcoholgebruik?”;
- “Hoeveel kilo kleding en stoffen heeft uw organisatie in 2018 gerecycled?”

Initiatieven en sociale ondernemingen kiezen de activiteiten uit die van toepassing zijn en vullen de bijbehorende hoeveelheden in. Al deze activiteiten zijn gekoppeld aan één van de 17 SDG's. Zodra een initiatief of sociale onderneming bijvoorbeeld aangeeft dat ze duurzame energie opwekken, betekent dat automatisch dat ze bijdragen aan SDG 7 “Betaalbare en duurzame energie.” Een initiatief of sociale onderneming is niet verplicht een hoeveelheid

aan te geven. Indien een initiatief ervoor kiest alleen het eerste level van de Social Handprint in te vullen wordt in de visualisatie alleen getoond dat er wordt bijgedragen aan SDG 7 doormiddel van het opwekken van duurzame energie.

Als een initiatief of sociale onderneming ervoor kiest ook level 2 in te vullen en wel hoeveelheden opgeeft, dan heeft het de keuze om alleen de aantallen te tonen of deze hoeveelheden om te laten rekenen naar een indicatie van de totale financiële waarde van het initiatief. Door deze flexibiliteit kunnen initiatieven zelf kiezen welke informatie zij willen delen. De Social Handprint is zowel geschikt voor kleine als voor grote initiatieven.

Het omrekenproces om de totale financiële waarde te berekenen is gebaseerd op een breed scala aan bronnen. Zo wordt er bijvoorbeeld gekeken naar maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA's). Daarin worden meerdere directe en indirecte effecten van activiteiten voorzien van een financiële waarde (in euro's). Het geven van een uur sportles zorgt bijvoorbeeld voor directe effecten zoals gezondere mensen en een besparing in de zorgkosten, maar ook voor indirecte effecten zoals een afname van ziekteverzuim. Voor al deze elementen kan een financiële waarde worden berekend en bij elkaar opgeteld vormen ze de totale financiële waarde van het een uur sportles.

Totstandkoming van de Social Handprint

Bij de ontwikkeling van de Social Handprint hebben we de 17 SDG's als startpunt genomen. Deze doelen zijn wereldwijd geadopteerd en ook in Nederland zijn ze bij veel verschillende partijen bekend. Met de Social Handprint sluit MAEX dus aan bij een universeel kader.

Vervolgens heeft MAEX een inventarisatie gemaakt van (bijna) alle mogelijke activiteiten die een initiatief of sociale onderneming kan ondernemen. Deze lijst is gebaseerd op de activiteiten die reeds door initiatieven en sociale ondernemingen die op de MAEX een profiel hebben, worden ondernomen. Elke activiteit is vervolgens gekoppeld aan de meest relevante SDG.

Daaropvolgend moest aan elke activiteit een financiële waarde gekoppeld worden. In deze fase is een breed scala aan bronnen verzameld: MKBA's, academische artikelen, maatschappelijke waarden van vergelijkbare activiteiten (proxies), en informatie over de kostprijs van bepaalde activiteiten.

In het ontwikkelen van de Social Handprint zijn verschillende initiatieven, sociale ondernemingen, en relevante kennisorganisaties op meerdere punten in het proces geraadpleegd om feedback op te halen. De Social Handprint is een lerend systeem. Mocht men over betere bronnen beschikken, dan kunnen

deze gelijk in het systeem worden gevoerd. Zo werken we aan een impact meting die steeds beter wordt.

Hoe berekenen we de maatschappelijke waarde?

De maatschappelijke waarde of impact waarde berekenen van een initiatief of een sociale onderneming is een complexe zaak. Vooral omdat deze initiatieven en sociale ondernemingen op veel verschillende manieren een impact maken op de maatschappij. MAEX vraagt initiatieven daarom een uitgebreide vragenlijst in te vullen, waarin ze aangeven welke activiteiten ze allemaal ondernemen.

Met deze vragenlijst haalt MAEX kwantitatieve data op. Deze absolute getallen geven al een waardevol beeld van de maatschappelijke impact, maar vertelt ons nog weinig over de positieve effecten die er aan verbonden zijn. Om deze effecten wel mee te nemen, worden de absolute getallen omgerekend naar financiële waarden. Het toekennen van deze financiële waarden gebeurt op basis van openbare bronnen zoals maatschappelijke kosten-baten analyses (MKBA's), overheidsrapporten, academische peer-reviewed artikelen, maatschappelijke prijzenlijsten, enzovoort. Veel van deze bronnen kennen zelf al een financiële waarde toe aan de activiteiten en de daaraan positieve verbonden effecten. Een academisch artikel rondom voorlichtingen over drugsgebruik beschrijft bijvoorbeeld hoe effectief voorlichtingen doorgaans zijn en wat de financiële waarden zijn van de gevolgen van voorlichting: gezonder leven, voorkomen zorgkosten, en voorkomen drugsgelateerde criminaliteit. Met behulp van dit artikel kan dus berekend worden wat de maatschappelijke impact is in financiële waarden van het voorlichten van een persoon over drugsgebruik. Door deze financiële waarde te vermenigvuldigen met het totaal aantal met voorlichting bereikte personen, kan de totale maatschappelijke impact voor deze activiteit worden berekend.

Welke effecten nemen we mee in de berekeningen?

Het meenemen van de positieve effecten die verbonden zijn aan een activiteit is dus één van de belangrijkste doelen in het berekenen van de financiële waarde. Een belangrijke vraag is dan ook welke effecten er precies worden meegenomen, zeker gezien de complexe aard van het concept causaliteit. Effecten die direct voortkomen uit een activiteit van een initiatief of sociale onderneming, kunnen weer de oorzaak zijn van nieuwe effecten, die op hun beurt ook weer nieuwe effecten kunnen creëren. MAEX beperkt zich doorgaans in haar berekeningen tot de directe gevolgen (primaire effecten) van een activiteit en de directe gevolgen van deze gevolgen (secondaire effecten), zover deze significant zijn.

Bijvoorbeeld, het helpen re-integreren van mensen naar de arbeidsmarkt heeft als primair effect dat zij weer actief worden op de arbeidsmarkt. De secundaire

effecten zijn dat ze vaak gelukkiger en gezonder leven, belasting betalen, geen uitkering meer krijgen, en bijdragen aan het bruto binnenlands product. De secundaire effecten hebben natuurlijk ook weer tal van gevolgen. Zo kunnen de extra belastingopbrengsten gebruikt worden om andere sociale problemen aan te pakken. Zulke effecten zijn echter vanuit een generieke benadering te onzeker en onmogelijk om te berekenen. Daarom neemt MAEX deze effecten niet mee in de berekening, net zoals de meeste MKBA's dat ook niet doen.

Welke categorieën financiële waarden hanteert de Social Handprint

De financiële waarden die worden gekoppeld aan activiteiten kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: “MKBA-waarden”, “kostprijs”, en “proxy.”

Een MKBA-waarde is een financiële waarde die tot stand is gekomen via een berekening gebaseerd op een MKBA. Deze waarden houden dus rekening met primaire en secundaire effecten. In een MKBA kijkt MAEX alleen naar de baten en worden de kosten niet meegenomen in de berekening, omdat MAEX de initiatieven op termijn de mogelijkheid willen geven om de daadwerkelijk gemaakte kosten op te geven. De meeste financiële waarden die momenteel worden gebruikt in de Social Handprint zijn MKBA-waarden.

In enkele gevallen is er geen MKBA-waarde beschikbaar, omdat er geen MKBA bestaat of de effecten te onduidelijk zijn. In dat geval wordt er gerekend met de kostprijs van een activiteit. Hoewel de kostprijs niet de positieve effecten meeneemt in de berekening, is het een beter instrument dan geen prijs opgeven.

Als ook de kostprijs voor een bepaalde activiteit onbekend is, dan kan er worden gewerkt met een proxywaarde. Dit is een waarde (MKBA of kostprijs) die verbonden is aan een soortgelijke activiteit. Op deze manier kan men in ruwe lijnen schetsen wat een activiteit waard is.

MAEX streeft ernaar om aan alle activiteiten MKBA-waarden te vinden. Als die niet beschikbaar zijn, wordt er gebruikt gemaakt van de informatie die het meest relevant is voor de desbetreffende activiteit.

Omdat er verschillende categorieën financiële waarden worden gebruikt, is het model niet volledig ‘zuiver’. Dit is een onvermijdelijk gevolg van het feit dat informatie voor sommige activiteiten beperkt is. Men kan verwachten dat voor veel activiteiten de werkelijke maatschappelijke impact hoger ligt dan de kostprijs. Dit is één van de redenen waarom MAEX expliciet vermeldt in de Social Handprint dat de totale maatschappelijke impact die wordt getoond een minimumbedrag is.

Hoe zorgt MAEX ervoor dat MKBA's met elkaar te vergelijken zijn?

Om ervoor te zorgen dat de MKBA-waarden met elkaar te vergelijken zijn, heeft de MAEX enkele principes vastgelegd die worden gevolgd tijdens het interpreteren van MKBA's

- Mocht een MKBA verschillende scenario's tonen, dan wordt er rekening gehouden met het scenario dat het meest past bij de realiteit van een initiatief of een sociale onderneming of het scenario met de laagste maatschappelijke impact.
- MKBA's van dezelfde soort activiteiten nemen vaak dezelfde soort effecten mee in de analyse. Dit maakt vergelijking van MKBA's makkelijker.
- MAEX heeft vooraf enkele kerncijfers vastgesteld. Bijvoorbeeld, de effecten van activiteiten die zich richten op het verbeteren van de gezondheid, worden meestal berekend in het aantal 'gewonnen' gezonde levensjaren, ook wel quality-adjusted life years (QALY's) genoemd. MAEX heeft op basis van verschillende bronnen één QALY gewaardeerd op €80.000,-. Deze waarde wordt consistent toegepast voor alle MKBA's die effecten meten in QALY's. Eenzelfde principe geldt voor voorkomen CO2 uitstoot. De waarde daarvan wordt bepaald door de prijs van een ton CO2 in het EU Emission Trading Scheme.
- Er wordt geen rekening gehouden met verschillen in discontovoet tussen de MKBA's. Het compenseren voor deze verschillen is vrijwel onmogelijk door de vaak beperkte informatie die wordt gegeven in MKBA's.

Effectiviteitsfactor

Om de financiële waarde te berekenen van activiteiten die worden ondernomen door initiatieven, wordt er gekozen voor MKBA's, kostprijzen en proxies die zoveel mogelijk deze activiteiten weerspiegelen. Soms bestaan er echter grote verschillen tussen de activiteiten die worden onderzocht in een studie en de activiteiten die initiatieven daadwerkelijk ondernemen. Dit kunnen verschillen zijn in de kwaliteit of de duur van een activiteit. Bij grote verschillen hanteert de MAEX een effectiviteitsfactor. Dat wil zeggen, de financiële waarde die blijkt uit een specifieke studie, wordt vermenigvuldigd met een speciale factor om te compenseren voor kwaliteit en duur verschillen. Op deze manier wordt de werkelijke financiële waarde die een initiatief levert beter benaderd. Er wordt doorgaans gerekend met vaste percentages: 100%, 50%, 25%, 10%, en 5%.

Hoe benaderen we bronnen uit het buitenland en uit het verleden?

Om men de meest relevante informatie aan te bieden, probeert MAEX zoveel mogelijk gebruik te maken van actuele bronnen die Nederlandse casussen beschrijven. In het geval dit niet mogelijk is, zijn de volgende processen van toepassing:

- Bij bronnen uit andere jaren dan uit 2019 die financiële bedragen noemen, wordt een inflatiecorrectie toegepast. Daarbij wordt gerekend met de gemiddelde inflatie in Nederland (consumentenprijsindex). Komt een bedrag bijvoorbeeld uit 2016, dan wordt de gemiddelde inflatie in 2016, 2017, en 2018 bij dit bedrag opgeteld.
- In het geval dat bronnen bedragen in vreemde valuta noemen, dan worden deze omgerekend naar euro's op basis van de wisselkoers die gold op 9 juli 2019. Op deze manier zorgt MAEX ervoor dat elke financiële waarde op dezelfde manier wordt berekend.

Disclaimer

Impact meten is een ontzettend actueel, maar complex veld. De maatschappelijke impact van een initiatief of sociale onderneming hangt van een groot aantal factoren. Verschillen in kwaliteit en intensiteit van de door de initiatieven ondernomen activiteiten kunnen in de realiteit dus leiden tot verschillende waarden van maatschappelijke impact.

Zoals hierboven uitgelegd maakt MAEX voor de waardebeoordelingen gebruik van externe bronnen. In ons onderzoek naar de best bruikbare bronnen zijn diverse partijen geraadpleegd. Maar dat neemt niet weg dat er betere bronnen beschikbaar kunnen zijn. MAEX zal het model dan ook blijven door ontwikkelen en daagt een ieder uit met betere bronnen te komen.

Met de Social Handprint hebben we geprobeerd om het impact meten zo simpel en toegankelijk mogelijk te houden. Dit betekent dat veel van de context afhankelijke factoren niet meegerekend kunnen worden. Als gevolg rekent het model vooral met gemiddelde waarden. Ondanks dat de Social Handprint dus niet één op één een exacte weerspiegeling is van werkelijkheid, geeft het wel een goede indicatie van de orde van grootte van de impact die gemaakt wordt.

Voor meer informatie over de Social Handprint en de methodologie kan je contact met ons opnemen via info@maex.nl